

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.02.2014, sp. zn. 21 Cdo 3439/2013, ECLI:CZ:NS:2014:21.CDO.3439.2013.1

Číslo: 52/2014

Právní věta: Smysl lhůty uvedené v ustanovení § 55 odst. 1 exekučního řádu spočívá v tom, že vede povinné k tomu, aby podávali návrh na zastavení exekuce "včas" ve lhůtě 15 dnů a exekuci neprodložovali; vyplývají-li však z listin předložených povinným k návrhu na zastavení exekuce skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení exekuce, je soud povinen k nim přihlédnout a i o opožděném návrhu věcně rozhodnout.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.02.2014

Spisová značka: 21 Cdo 3439/2013

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce)

Předpisy: § 243e odst. 1 o. s. ř. ve znění od 01.01.2013 do 31.12.2013
§ 55 předpisu č. 120/2001Sb. ve znění od 31.12.2012

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d pro Prahu 9 usnesením ze dne 5. 12. 2012 zamítl návrh povinné na zastavení exekuce, která byla nařízena usnesením Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 24. 4. 2012 k vymožení pohledávky oprávněné ve výši 1 919 798,37 Kč s příslušenstvím. Vyšel z toho, že návrh na zastavení exekuce lze podat ve lhůtě 15 dnů od okamžiku, kdy se povinná dozvěděla o důvodu zastavení exekuce, a v případě, že důvod pro zastavení exekuce vznikl dříve, než povinné bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, začíná povinné lhůta pro podání návrhu na zastavení exekuce běžet okamžikem, kdy jí bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce. Usnesení o nařízení exekuce bylo povinné doručeno dne 15. 5. 2012 a povinná návrh na částečné zastavení exekuce podala u soudního exekutora dne 8. 6. 2012. O důvodech pro částečné zastavení exekuce však povinná „měla vědomost nejpozději 9. 2. 2012“, kdy zaslala oprávněné jednostranný zápočet pohledávek. Soud prvního stupně dovodil, že povinná podala návrh na zastavení exekuce po uplynutí lhůty uvedené v ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř., a že proto návrh na zastavení exekuce musel být pro opožděnost zamítnut.

K odvolání povinné M ě s t s k ý s o u d v Praze usnesením ze dne 1. 3. 2013 potvrdil usnesení soudu prvního stupně. Dospěl k závěru, že návrh povinné na částečné zastavení exekuce byl podán opožděně podle ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř. a že se povinná „mýlí, pokud dovozuje, že návrh na zastavení exekuce lze podat i po uplynutí patnáctidenní lhůty uvedené v § 55 odst. 1, věta první, ex.

ř. a že exekuci lze zastavit tehdy, pokud povinný návrhem a připojenými listinami řádně prokáže důvod zastavení exekuce“. Podle odvolacího soudu takový výklad „nemá oporu v zákoně a je i proti smyslu institutu zastavení exekuce, neboť je zřejmé, že každý návrh na zastavení exekuce musí být – za situace, kdy oprávněná se zastavením exekuce nesouhlasí – řádně doložen a důvod zastavení exekuce řádně prokázán“. V případě, že soudní exekutor, popřípadě soud, zastavuje exekuci bez návrhu, podle odvolacího soudu „neplatí 15 denní lhůta podle ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř.“, jde-li však o zastavení exekuce na návrh povinné, lhůta se uplatní; ustanovení § 55 odst. 1, věty první, ex. ř. „tak platí pro jakýkoliv návrh na zastavení exekuce“.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala povinná dovolání. Namítá, že odvolací soud při svém rozhodování o návrhu na zastavení exekuce vzal v úvahu pouze právní úpravu uvedenou v ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř. a považoval za jediný a zásadní důvod pro zamítnutí návrhu na částečné zastavení exekuce jeho opožděnost, aniž by zkoumal splnění podmínek pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Odvolací soud měl vzít správně v úvahu právní úpravu obsaženou v ustanoveních § 55 odst. 2 až 4 ex. ř., z níž vyplývá možnost zastavit exekuci i v případě podání opožděného návrhu na zastavení exekuce, ke kterému byly připojeny listiny zcela prokazující důvody zastavení exekuce. Podle názoru povinné nelze „přistoupit na výklad nalézacího a odvolacího soudu, že 15ti denní lhůta uvedená v ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř. je lhůtou ve svém důsledku pro povinného propadnou“, a „odpírat tak povinnému možnost v kterékoliv fázi exekučního řízení tvrdit a dokládat splnění závazku v částečném nebo plném rozsahu“. Povinná navrhla, aby dovolací soud zrušil usnesení odvolacího soudu a aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Oprávněná navrhla, aby dovolací soud dovolání pro nepřipustnost odmítl, popřípadě zamítl. Uvedla, že soudní exekutor nebo soud nepochybně mohou podle ustanovení § 55 odst. 3 a 4 ex. ř. exekuci zastavit, jestliže povinná opožděným návrhem a k němu připojenými listinami zcela prokázala důvody zastavení exekuce, nejsou však povinni shromažďovat a provádět důkazy k prokázání tvrzení obsažených v opožděně podaném návrhu na zastavení exekuce. Vzhledem k tomu, že z prokazatelně opožděně podaného návrhu povinné na částečné zastavení exekuce nelze jednoznačně a bez jakýchkoliv pochybností učinit jednoznačný závěr o tom, že by část pohledávky oprávněné zanikla, musel být návrh povinné zamítnut; jiný postup by podle oprávněné popřel smysl a význam ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř., které klade důraz na včasné a řádné splnění povinnosti povinné podat návrh na zastavení exekuce v zákonem stanovené lhůtě.

N e j v y š š í s o u d rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a že jde o usnesení, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, záviselo na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Návrh na zastavení exekuce může povinný podat do 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodu zastavení exekuce; návrh na zastavení exekuce se podává u pověřeného exekutora (srov. § 55 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31. 12. 2012, který je třeba v projednávané věci použít vzhledem k ustanovení čl. IV bodu 1. zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – dále jen „ex. ř.“). Podá-li účastník návrh na zastavení exekuce, exekutor do 15 dnů od

doručení návrhu vyzve další účastníky exekuce, aby se vyjádřili, zda s návrhem souhlasí, a aby se v případě, kdy nesouhlasí s tvrzeními obsaženými v návrhu na zastavení, vyjádřili k návrhu a předložili listiny k prokázání svých tvrzení; jestliže všichni účastníci se zastavením exekuce souhlasí, exekutor vyhoví návrhu na zastavení exekuce do 30 dnů od marného uplynutí lhůty k vyjádření nebo od doručení souhlasného vyjádření, nastalo-li dříve; nevyhoví-li exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě k rozhodnutí exekučnímu soudu (srov. § 55 odst. 2 ex. ř.). O zastavení exekuce rozhodne exekutor i bez návrhu, souhlasí-li se zastavením oprávněný; nesouhlasí-li oprávněný, požádá exekutor o zastavení exekuce soud, který při rozhodování postupuje podle ustanovení § 55 odst. 4 ex. ř. (srov. § 55 odst. 3 ex. ř.). O zastavení exekuce může rozhodnout exekuční soud i bez návrhu (srov. § 55 odst. 4 ex. ř.).

Povinný má - jak vyplývá z výše uvedeného - podat u soudního exekutora návrh na zastavení exekuce do 15 dnů ode dne, kdy se o důvodu k zastavení dozvěděl. Učiní-li tak až po uplynutí této lhůty a doloží-li ke svému návrhu důkazy prokazující důvod zastavení exekuce, neznamená to, že by nebyly vůbec splněny předpoklady pro zastavení (i částečné) exekuce. Z ustanovení § 55 ex. ř. vyplývá pouze to, že exekuci nemůže zastavit soudní exekutor; v případě, že soudní exekutor nemůže (nehodlá) vyhovět návrhu na zastavení exekuce, je povinen věc zastavení exekuce postoupit exekučnímu soudu, a soud je povinen se zabývat důvodem zastavení exekuce a rozhodnout (i bez návrhu) o zastavení exekuce (srov. § 55 odst. 4 ex. ř., který obsahově odpovídá ustanovení § 269 odst.1 o. s. ř.). Právní názor soudů ve svých důsledcích znamená, že by soudy neměly povinnost rozhodnout o zastavení exekuce i bez návrhu, jakmile se o důvodu k zastavení dozví (např. proto, že exekuce byla nařízena, ačkoliv je exekuční titul nevykonatelný, nebo že vymáhaná pohledávka zanikla). Lhůta 15 dnů uvedená v ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř. není lhůtou prekluzivní („propadnou“); ostatně, podle ustanovení § 55 odst. 2 exekučního řádu ve znění účinném ode dne 1. 1. 2013 soudní exekutor opožděně podaný návrh sice odmítne, ale v případě podání odvolání své rozhodnutí zruší a návrh předloží soudu k rozhodnutí. Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že smysl lhůty 15 dnů uvedené v ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř. spočívá v tom, že vede povinné k tomu, aby podávali návrh na zastavení exekuce „včas“ a exekuci neprodlužovali; vyplývají-li však z listin předložených povinným k návrhu na zastavení exekuce skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení exekuce, je soud povinen k nim přihlídnout a i o opožděném návrhu věcně rozhodnout (srov. též důvodovou zprávu k zákonu č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony).

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné; Nejvyšší soud proto napadené usnesení zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto usnesení a věc vrátil soudu prvního stupně (Obvodnímu soudu pro Prahu 9) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta první a druhá, o. s. ř.).